

PEST, 1859.

37. szám. II. Félév.

SEPTEMBER 15.

Remete sz. Pál. *)

Oh sivatag, hol Krisztus virágai diszelgnék! Oh pusztaság, hol azon kövek teremnek, melyekből a titkos jelenési nagy király városa épül! Oh te magány, mely Isten nyájasabb jelenlétének örvendezs! — Ily szavakban fejezi ki sz. Jeromos (Heliodorhoz a magányélet dicséretéről) a remetek visszavonult életének hasznát. S csakugyan Krisztus Urunk törvényeinek s tanácsainak számtalan követőit látjuk a remete-magányokban, s az ezekből kifejlődött szerzetes rendekben, az erények virágkoszorújával illatozni. Az egyház szellemi épületének legjelesebb előmozdítói kedvelték a magányt, és ott szerzének maguknak nagy küldetésökre lelki erőt. Nagy sz. Vazul, sz. Jeromos, arany-száju sz. János, sz. Athanáz, nazianzi sz. Gergely, sz. Fulgencz, nagy sz. Gergely s más számtalanok mind a magányban gyűjték azon erőt, melylyel Isten egyházának építéséhez járultak; és valamint maguk eljutottak a mennyei Jerusalemba, úgy cselekedteik, élő tanításuk és irataik által dicsőséges sereggel szaporították a diadalmaskodók szent városa polgárainak számát. Végre a szellemi élet élvezete, a bensőbb társalgás Istennel, s ennek gyakoribb vigasztalásai a szent remetek és szerzetesek életében történeti tények. Itt egy ellenvetésre illik válaszolnunk, mely a

rendkívüli dolgokat bírálhatja. Rendkívüli dolgokat olvasunk ugyan a magány kedvelőinek történetében: de ezen ne csodálkozzunk. Az Üdvözítőnek nem csak parancsait teljesítették ők, hanem a tökéletesség magas fokára törekedvén, tanácsait is követték, tehát Krisztus Urunknak barátjai voltak. Vegyük eszünkbe Urunk e szavait: „Ti barátaim vagytok, ha megeselekszitek, a miket parancsolok. Már nem mondlak titeket szolgálknak, mert a szolga nem tudja, mit mivel az ő ura. Titeket pedig barátimnak mondtalak, mert mindeneket, miket az Atyától hallottam, megjelentettem nektek“ (Ján. 15, 14. 15.). — Midőn tehát látunk erendő bűnben született halandókat, kik a kisebb bűnök ellen is minden erejükkel küzdenek, hogy a léleknek nagyobb uralmat szerezzenek a test fölött, s Isten malasztjának segítségével emberi testben majdnem angyali életet élnek: ne csodálkozzunk, ha az első szülőknek adott kegyekben Isten, kivel gyakrabban társalogtak, némileg részesítette őket, ha t.i. majdnem minden bűntől tiszták; Istennel beszélnek látásokban; az egyszerű természet adta igen csekély eleséggel megelégszenek, s az emberi kor legtávolabb határáig élnek, sőt még a vadállatok fölött is némi uralmat gyakorolnak. Midőn látjuk, hogy ők Isten segítségével a szellemi életnek bámulandó magasságáig emelkedtek: magasztaljuk Istent, és sajnálkozzunk korunk törpeségén, ha ez ama tökéletességet még csak méltányolni sem tudná.

A világ zajától visszavonulásra az ó-szövetség is több példával szolgál. Így Illés és Elizeus koronkint

*) Mutatvány a „Szentek élete“ című, sajtó alatt levő munkából, melyet a Szent-István-Társulat kiad díszes fametszetű képekkel. Szerk.

huzamosb ideig tartózkodtak a karmelhegyi magányban; több időt töltött keresztelő sz. János is a pusztában. Az új-szövetségben pedig az Üdvözítő példájára, ki negyven napig böjtölt s elmélkedett a sivatagban, számtalanokat találunk, kik a boldog egyedüllevés utján keresék és találák föl az egyedüli boldogságot: ezek száma különösen a harmadik század közepe után igen nagy. Ámde mindezek végkép és teljesen nem zárakozának el a többi emberektől, hanem csak bizonyos időre; azután pedig ismét érintkezésbe jöttek a világgal, vagy künn egymás közt társalkodtak, vagyis társas remeték voltak. A végképeni elzárkozást csak kevesen választák. Ezek közt, tudnillik a magánremeték között, közönségesen sz. Pál remete tartatik elsőnek.

Remete szent Pál 228 körül született Egyiptom Alsó-Tebais nevű tartományában. Szülői keresztények voltak, s Pált szépen fölnevelték az isteni félelemben, a görög és egyiptomi tudományokkal is megismerttévén őt. Azonban előbb elhaltak, hogysen Pált maga kezére bocsátották volna. Az árván maradt, alig 16 éves Pál, néniéhez, ki már férjnél volt, ment lakni. Kiütvén idő jártával, 250-ben, a Decius-féle üldözés, szent Pál nem érte magát oly erősnek, hogy a kínzásokat kiállhatná, azért biztosabbnak tartá a lappangást. De néniének férje, hogy Pál örökségét elfoglalhassa, már fölfedezni akará Pált. Pál tehát nénijétől értesítettvén, gyorsan elosont a háztól, s kiment a sivatagba azon szándokkal, hogy majd ha Isten békésebb időt ad az egyháznak, ismét visszajön, s átveszi birtokát, mely jó szülőitől rá maradt volt. Ment, mendegélt a pusztában az árva fiu, mindig beljebb és beljebb; végre Istentől vezérelve, elért egy hegy alá. Ennek tövénél barlangot vett észre, melynek száját szikladarab fődé. Kíváncsiságból lehengette a szikladarabot, s ime látja, hogy ott benn tagas üreg van, melybe bevilágít a nap, s a felső nyílásnál nagy pálmafa terjeszti árnyékos leveleit, végre hogy a barlangban tiszta vízforrás is csillog. Észrevette továbbá azt is, hogy ott több lakhely is van, s itt-ott rozsdás üllővasak és kalapácsok hevernek. E helyen tudnillik, mint a történet mondja, több száz esztendővel azelőtt, Cleopatra idejében, alattomban hamis pénzt vertek.

E helyet, hová mintegy Isten által vezetettet, annyira megszerette, hogy elhatározá magát itt maradni, végkép elszakadni a világ zajától, s már nem kénytelenségből, hanem szabad akaratból magányban élni. Idő jártával ruhái elszakadoztak, helyettök pálmafalevélből szőtt magának köntöst, eledeleül a pálmagyümölcs szolgált, italt a barlang forrásából merített. E magányban lakott 250-től mintegy 340-ig, azaz kilenczven egész esztendeig. Hollétét Istenen kívül senki sem tudta; a világ nagy eseményei, az üldözések megszünte, a kereszténység szabadsága, a nagy zsinatok — mind elzúgtak mellette, a nélkül, hogy ezekről csak valamit is tudott volna. Egyszerű életét leginkább imádságban s elmélkedésekben tölté, s e földön már legtöbbet Istennel volt. Életének hatvan végső éveiben, mint hajdan Illés prófétának, egy holló hozott egy darab kenyeret.

Életének végső napjairól a következőket jegyzé

föl sz. Jeromos (Vita Pauli Eremitae). Midőn sz. Pál már 113 éves volt, s a pusztában már 90 év óta tartózkodott: a már szintén 90 éves sz. Antal remete meglátogató őt. Sz. Antal tudnillik azt gondolá, hogy kivüle nem telepedett meg a pusztában más tökéletes remete. Éjjeli látásban azonban megtudá, hogy igenis van a pusztában még tökéletesebb is nálánál, s hogy illenek azt fölkeresnie. Fölbredvén tehát, kezébe vette vándorbotját, s utnak indula; utközben senkivel sem találkozott, kivévén két csoda-szülött állattal. Két napot és két éjt töltött már a keresésben. Harmadnapon korán reggel végre nem messze egy hegyhez észrevette, hogy egy nőtény farkas a hegy sziklaüregebe, a szomjúságtól lihegve, besurrant. Ezt Antal szemmel tartotta, s miután a farkas elment, ő egyenest a barlangnak tartott. A barlang szájánál megállt, s benézett; a sötétség miatt azonban semmit sem láthatott. De, mint az irás mondja, a tökéletes szeretet kirekeszti a félelmet (I. Ján. 4, 18.), a fortélyos kém lábhegyen, alig lélekzve, bemenvén, lassacsán haladott s megállva neszegett. Végre a borzadalmas sötétségen át messzire észrevesz valamely világosságot; mi után midőn kíváncsiabban sietne, megbotolván lába egy ködarabban, zörejtt csinált. A nesz hallatára sz. Pál a különben tárt ajtót betette, s rá závárt eresztett. Ekkor sz. Antal az ajtó előtt összerogyva, egész délig s még tovább könyörgött, hogy bebocsáttassék, mondván: „Ki vagyok, honnét, s mért jöttem, tudod. Elismerem, hogy méltatlan vagyok színed látására: de azért egy toppot sem megyek innét, míg meg nem látlak. Ki a sivatag vadállatait befogadod, az embert miért üzöd el magadtól? Kerestem és találtam: ime zörgetek, hogy megnyitassék nekem. Ha ezt meg nem nyerhetem, itt halok meg ajtód küszöbénél; majd eltemeted legalább holt testemet.” Ily szavakat mondott, s várá kötekedve a választ. S Páltól válaszkép ezeket hallotta belőlről: „Nem szokás fenyegetődzve kérni. Nem szokás siránkozva más iránt igazságtalannak lenni. Csodálkozol, hogy be nem fogadlak, midőn meghalni jöttél?” Erre Pál mosolyogva megnyitá az ajtót. Megnyilván az ajtó, egymás karjai közé borultak, s nevéken nevezék egymást, s együtt adának hálát Istennek. A baráti csók után Pál leült Antallal, s így kezdé el a beszélgetést. „Im itt van, kit annyi fáradság közt kerestél; az öregség megpudivásította már tetemeit, s fejét zilált ősz fürtök fődik. Ime látod az embert, ki nem sokára porrá lesz. Mégis minthogy a szeretet mindent eltűr, beszéld el, kérlek, nekem: mint van az emberi nemzet, a régi városokban épülnek-e új házak, ki az uralkodó, vannak-e még, kik a pogánysághoz ragaszkodnak?” Midőn így beszélgetének, ime észreveszik, hogy egy holló a fa ágára szállt. Ez onnét könnyedén leröppenne, a csodálkozók elé egy egész kenyeret tett le, s visszaröpiült. „Rajta, mondá Pál, az Úr ebédet küldött nekünk. Ő valóban kegyes, valóban irgalmas. Már hatvan esztendeje, hogy naponként kapok fél kenyeret; de a te eljöveteledre az Úr megkettőztette vitézeinek az adagot.” Hálát adván tehát az Urnak, az üveg-tiszta forrás partjára ieültek. Itt azonban a fölött, hogy melyikök szegje meg a kenyeret, majd estélig vitáztak. Pál a vendég iránti kö-

teles illedelemre hivatkozott, Antal az idős kor jogainak igénybevételére utalta Pált. Végre abban egyeztek meg, hogy mindegyikük fogja meg szemközt a kenyeret, s maga felé rántván, tartsa magának, mi kezében marad. Ezután lehajolván a forrásra, ittak, s hálát adván Istennek, az éjt virrasztással tölték.

Ugyan szent Jeromos beszéli továbbá, hogy másnap reggel sz. Pál elbeszélé sz. Antalnak, miszerint Isten neki megígérte Antal társaságát: de hogy már nem sokára Krisztushoz siet. Kérte továbbá, hogy hozná el azon köpenyt, melyet sz. Athanázról kapott, s abba takarja eltemetendő testét. Sz. Antal sirt, csodálkozott, hogy az Athanázról kapott köpenyről is tud; s megcsókolván szent Pálnak szemét és kezét, távozott vissza klastromába. Haza érvén, két tanítványa már szívszakadva várta, nem tudván, hová lett. Ezek kérdéseire csak ennyi választ adott: „Jaj nekem, bűnösnek, ki csak bitorlom a remete nevet! Láttam Illést, láttam Jánost a pusztában, sőt magát Pált láttam a paradicsomban.“ Elhallgatván, s kezével mellét vervén, czellájából kihozta az Athanázról kapott köpenyt, s a nélkül, hogy valamit evett volna, utnak indula. Tanítványai kérdezik tőle, mi történt legyen? de ő mást nem felelt, mint: „Van idő, midőn beszélni, van idő, midőn hallgatni illik,“ s távozott. Másnap délelőtt angyalok, próféták és apostolok seregében látá Pált ég felé tartani. Mire leborulván, siránkozva kiáltá utána: „Oh Pál, miért hagysz el? Miért mégy el a nélkül, hogy üdvözöltelek volna? Ily későn ismerkedtünk meg, s már elmégy!“ Folytatván utját, elért a barlanghoz, és sz. Pálnak már holt testét — térdelve, kiterjesztett karokkal s égre emelt fővel — találta úgy, mintha élt volna. Kémlelődvén, ha csakugyan él-e? meggyőződött, hogy már meghalt. Beburkolá tehát az Athanáz-féle köpenybe, s kihozá a barlangból, hogy eltemesse. Elvégezvén a szokásos temetési szent énekeket, sirásához kellett volna fognia, ha lett volna ásója. S midőn így küzd magával, valljon ott maradjon-e, vagy elmenjen a klastromba ásóért? ime két orosz lány rohan ki az erdőből, melyek egyenest Antalnak tartának. Antal először megijedt; de azután Istenben bizván, nyugodtan bevárta őket, melyek előtte lefeküdtek, s ordítva jelenték fájalmukat sz. Pál kimúltán. Talán ezek is sz.

Pál barlangjába jártak vizre úgy, miként ama farkas, melyről főnebb volt szó. Az orosz lányok legott lábaikkal gödröt kapartak, s azután Antalhoz mentek. Sz. Antal megáldotta őket, mondván: „Ur Isten, kinek akaratja nélkül egy falevél sem hull le, egy madárka sem esik le, egy cselekedjél velők, a mint te legjobban tudod.“ Erre intett nekik kezével, hogy távozzanak, s azok távoztak. Most tehát sz. Antal a gödörbe helyezte sz. Pálnak testét, s betemette. Hogy valamit birjon sz. Páltól emlékül, elvitte magával annak pálmaágakból szőtt köntösét, s életén át husvét-és pünkösdkor magára szokta venni.

Végre legyenek itt sz. Jeromos zárszavai ez elbeszéléshez: „Ti, kik oly gazdagok vagytok, hogy azt sem tudjátok, mennyivel bírtok, kik házaitokat márvánnyal rakjátok ki, kik egy terítő-kendőre egész majorok árathimeztetitek, mondjátok meg, mi hiányzott valaha e mezitelen öregnek? Ti kristály poharakból isztok: ő a természet e követelésének márkával tett eleget. Ti köntöseiteket arannyal himezitek: ő csak oly öltözéssel sem bírt, minő rabszolgáitoknak legőcskébb ruhája. De ellenben előtte megnyílt a paradicsom: titeket aranyosan nyel el a géhenna. Ő Krisztus köntösét, noha mezitelen, megtartotta: ti selyembe öltözködve, Krisztus öltözetét elvetettétek. Pált ócska por földi, de onnét dicsőségre fog föltámadni: titeket mesterséges sir emlékek nyomnak, de javaitokkal együtt égni fogtok.“ (Sz. Pál remete életét sz. Antal beszélé el saját tanítványainak; ezek egyike azt leírá görögül, mely kutfő Bollandnál latin fordításban olvasható. Ebből merité és írta esinos latinsággal sz. Jeromos az itt nagyobb részt széről szóra lefordított életírást.)

(Vége következik.)

Remete sz. Pál a barlangban.

Egy szó a magyar néphez.

Halld meg magyar nép és vedd jól szivedbe,
Vérednek vére szól, hű gyermeked;
Ki csak azért él, hogy téged szeressen,
S búbanatodban dalt zengjen neked.
Írd föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törül el,
Írd föl szivedbe és ne a homokra
Szived piros vércsepp-bettivel.

Miért van az, multban dicső magyar nép!
Kinek rémitő átka van veled,
Hogy az istenkáromlások nyelvévé
Teszed maholnap anyanyelvedet?
E bűnödöt talán egy ég sem tudná
Lesírni már csillagkönyűivel! . . .
Ird föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törüli el.

Isten nevét maholnap csak szitokból
És nem az imádságból ismered,
Káromkodással kezdi a dadogást
Bölcsőjében csecsemős kisdeded;
S így meglehet, hogy Boldogasszony anyád
Magas mennyországban is gyászt visel. . . .
Ird ezt szivedbe és ne a homokra
Szived piros véresepp-betűivel.

Áldásod nincs is, csak átkod vagydon már,
Melylyel megátkozol földet, eget;
De ég s föld minden átkot vissza a te
Átoktól ősz ifju fejedre vet.
Nem, nem esoda, ha Isten, ember elhagy,
Ha Isten, ember ver kezeivel. . . .
Ird föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törüli el.

Ajkad ragyogó szép nyelved szavában
Az Isten ellen fegyvert ragadott,
Mint a cherub, ki a mennyek egéből
Örök tüzekbe letaszított;
Nem üti-e ki a kardot ajkadból
A bántott Isten, vaj! nem törüli el? . . .
Ird föl szivedbe és ne a homokra
Szived piros véresepp-betűivel.

Beszéded telve van rémes szitokkal,
Mit angyalinak mond a kárhozat,
S elkárhozásnak angyalai talán
Belőle veszik a nagy átkokat;
Nem írja-e már elvesztét az Isten
A titkos falnak lángbetűivel? . . .
Ird föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törüli el.

Az Isten abban, azzal sujt, mivel a
Vak ember gögje fölkel ellene:
Nem fájna — hab! vagy tán kővé meredtél? —
Ha ősid nyelve már nem zengene?
Térj már eszedre, mert itéletet mond,
S az égvivő fegyvert veendi el. . . .
Ird ezt szivedbe és ne a homokra
Szived piros véresepp-betűivel.

Nem látod: fogy, kivesz fajod maholnap,
Mert fajta lan szitok van ajakán,
Elveszi az Ur nemzetségeidet
Előbb, mint véled, gondolod talán.
Térj meg bűnödből, az Ur hét haragját
Már önti rád omló tüzeivel. . . .
Ird föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törüli el.

Szentek hazája volt egykor Magyarhon,
Imádság volt a nép lélekzete:
S az ivadék . . . a szentek ivadéki
Pokol imádói legyenek-e?
Nem, Istenemre nem soha! s ez esküit
Ajkam a te nevedben zengi el. . . .
Ird föl szivedbe és ne a homokra
Szived piros véresepp-betűivel.

Hallád magyar nép lelke szent igéjét,
Vérednek vére szólt, hü gyermeked;
Az angyal tűzparázsában mártám meg
Ajakamat, és úgy szóltam neked.
Ird föl kiáltó szómat oda, honnan
Feledés ujja nem törüli el. . . .
Ird föl szivedbe és ne a homokra
Szived piros véresepp-betűivel.

K e m e n e s . . .

A harangozó.

I.

A ki regényes vidéket, esinos kis várost, barátságos embereket, mivel honiákat, lelkes hölgyeket, és szép hajadonokat ohajt egy csoportban látni, tekintse meg Szathmármegyében Nagybányát, — kedvesen fog meglepetni általa. A szászok, kiket II. Geyza király a XII-ik század közepén telepített ide, már a nemzetbe olvadtak. Megvannak azonban aranydus hegyei, hová királynők is kirándultak mulatozni Nagy-Lajos király korában, s innen kapta Asszony-pataka régi nevét. E név, meg a Jánosváros nevezet is, melyet a hős Hunyady Jánostól nyert, már megszűnt; csak azon édes emléke él még, hogy itt járt a dicső „hitvédő,” mint ez országrész főkapitánya, 1446-ik év elején, 46 éves korában; később pedig, 1450-ben, a város is birtokába jutott, elvétetvén az Brankovicstól, az álnok szerb kényurtól, kinek Belgrádrért cserében volt adva.

De minek emlegessem ezeket . . . vagy ama gyászos vérnapot, melyen 1490-ben oly irgalmatlanul fölprédálta a várost nyolcezer lengyel Albert királyi herczeg vezérlete alatt; vagy azon véres ostromot, melyet az ifju Zápolya vívott ott a császári várórság ellen? Sokkal parányibbról akarok én itt szólni. — Egy harangozó az, Huszthi, vagyis Csontos László, ki még 1769-ben is azon óriási roppant toronyban lakott, mely most magányosan áll, rongyos nagyszerűségben, a város közepén. varázshangu harangjaival. Oh mily megvetőleg pillanthatott le onnan a földiekre e fölemelkedett jámbor lélek!

A daróc alatt is sok nemes szív dobog.

Sötét éj fedé már, néma mint sir, Nagybánya városát; miután a mécsvilágok is, melyek az ablakokban mutatkoztak, lassankint kialudtak, s minden elszenderült azon egyen kívül, ki ott fent lakott toronyszobájában, a sz. István magas goth-egyháza fölött. A férfi, ki ott virrasztott, az öreg harangozó, hóféhér hajával és hosszú ősz szakállával, melyet hatvan év dere tett

oly tisztessé; de még elég erővel arra, hogy kötelességének megfelelhessen. Előtte egy kopott könyv feküdt, „Az élet és halál képe” című, melyből csak akkor emelte föl szeméit, midőn szemüvegét akarta igazítani. Letevén végre a könyvet, szendén szemlélte, miként pihennek alvó kedvesei a toronyszoba másik szögében, feledve minden földi bajokat.

— Éva te! — szólítá megmozdult nejét az öreg. — Ne engedd Julesát hanyatt fekiüdni, mert úgy borzasztó álmai lesznek, és olyan vértolulást kap szívére, mit a nép boszorkány-nyomásnak nevez.

E perczen úgy rémlett az öreg előtt, mintha tompa dobbanásokat hallana alólról; az óra kerekai azonban megzördültek fölötte, mire a kalapács alant 12-öt zugott, és nem figyelhetett többé reá. A végső kondulás reszkető hangjai még el sem enyésztek, midőn fölesattant az ajtó, és bekiáltott egy hang: Dicsértessék a Jézus Krisztus!

— Mindörökké. Amen! — viszonzá az öreg. — Ugyan Sárosy öcsém! mi hozott ide ily rémes órában?

— Nem hozott biz engem senki! Brunner József ur, a pénzverő mester küldött ide, hogy esendíttessek Jeniss Ferdinek, a pénzverőházi beteg hajdunak.

Az öreg ezt hallván, szótlán távozott, és meghuzta a lélekharangot, buzgón sohajtozván: Isten! légy irgalmas szegény lelkének.

— S annyira volna a szegény hajdu? — kérde az öreg, miután elvégezte a esendítést. —

— Annyira biz a, László bácsi! Most jöttünk onnan a főesperes ural, — felelé az egyházi, nem is gyanitva, hogy a beteg fölgyógyuland. —

— S hát Berényi Sándor kanonok ur ment a beteghez...? Csak nem kíméli az az ur magát, holott káplánja van. Beskovics Péter, a jólelkű minorita atya is mindent szívesen végezne helyette... Áldott Muzsaj! te adtál ily jó főpapot Bereghvármegyéből.

— Ne csodálja azt Laczi bácsi! — folytatá Sárosy, az egyházi. — Tudja nemde, mily hamis asszonyok laktak itt egykor? Maguk is eltemetnék a hajdut, ha meg találna halni, a plebános ellátása nélkül.

— Csak egyszer történt olyan, — mondá az öreg — a katolikus Békésy gyermekével; annak pedig már 16 éve. A plebániát akkoriban még a jezsuiták bírták; mert hiszen tudod öcsém, hogy Berényi Sándor ur, mint első plebános, csak ezelőtt három évvel, vagyis 1766-ban érkezett ide, augustushó 2-án, egy szombati napon. A jezsuiták ugyan, főleg páter Kővér és páter Csiba ingyen temették volna el a gyermeket; de a helvet-vallásu anya nem engedte, hanem összecsesdíté az asszonyokat, és kiénekeltetvén velök, eltemette gyermekét minden pap nélkül. Na de busásan is meglakoltak érette a királyi helytartó-tanácsból.

— S hát László bácsit miért ezibálták meg a nagybányai asszonyok...? — kérde mosolyogva az egyházi. —

— Tudom is én...? — felelé az öreg. — Midőn 1753-at irták, megnéztem a helvet-vallásuaknak ajtatoságát, s elmentem a templomba, föl a karzatra: a hol nekem esvén az asszonyok, vertek, öklöztek, letiportak a földre hajamnál fogva, s kihuztak az utcára. Szerencsém, hogy épen arra sétált páter Rogács jezuita, és

Juhász Máté minorita atya. De ők sem menthetének meg, ha közbe nem lépett volna Pohl Mihály, a misztótfalusi mészáros, és Demek Mátyás, az ő bányász komája. De biz ők is szépen kikaptak érette.

Az ösök hibái, nem a mieink: szeressük egymást!

— Most értem már — mondá az egyházi — miért tiszteli ugy a nép László bácsit, mint egy hitvallót.

Az öreg, mintha szívéen szurták volna, elborult e szóra; mit látván az egyházi, másra igyekezett a beszédet vinni.

— Vallja meg csak, László bácsi! — füzé tovább a szót Sárosy — nem fél-e néha éjjelenkint, hogy meglátogatják itt a templom alatti halottak?

— Azt jól tudom — felelé az öreg — hogy sokan porlanak itt, még bent az oltár alatt is, mint például: Ravasz Ferencz (1727. †), Liptay Jakab (1733. †) és Nagy András (1734. †) a jezsuiták közül; továbbá Piringer Sebestyén, sómázsás (1722. †) és Farkas Simon, bányamester (1724. †) a világiak közül; — de ők esendesen nyugosznak, és föl nem kelnek, miként a szentírás mondja Jobnál: Az ember, ha meghal, föl nem kel, míg meg nem szünnék az egek, hanem fekve marad, mint a ledölt hegy, s nem mozdul helyéből.

— Nem is mozdulhat, a ki már semmivé lett! — jegyzé meg az egyházi kedvetlenül.

— Semmivé...? Nézd a porszemet, melyet tapodsz! A szikla tán nincs többé, honnan e porszem leszakadt, de ő megvan, és nem lett semmivé; mert nincs erő, mely semmivé tehetne csak egy porszemet is, miként nincs emberi hatalom, mely csak egy porszemet is teremthetne. Elrothad a fű, porrá ég a fa; de nem lesz semmivé, csak alakját változtatja, és hamuvá válik... Testünk sem lesz semmivé, ha majd szétporlik, hanem csak részeire oszlik, mint minden rothadás, melyből ezernyi férgek és növények élnek, hogy megévén azokat az állatok, ezeket az emberek, újra éljenek azokban, mint testök részei. — S ha el nem veszhet csak egy hitvány porszem se, míg a világ fönáll, ezredeken keresztül: hogy veszhetne el végkép az ember, a legnemesebb lény a mindenség életéből? Oh Isten! nincs ott halál, csak élet, a hol te vagy, ki mindenütt ott vagy, mert magad vagy te az élet; s hogy szünhennék meg lenni, midőn te benned élünk és vagyunk? — Nem, öcsém! a halál nem megsemmisülés, hanem csak átváltozás. Ez természeti, vagyis földi halhatatlansága a testnek.

— S hát a lélek halhatatlansága...? kérdezé az egyházi.

— Mondottam, a mit a hitetlen sem tagadhat, hogy mióta a világ áll, csak egy porszem sem veszett el, nem lett semmivé; mert a mi egyszer létrejött, többé meg nem semmisülhet, míg a Teremtő másként nem rendelkezik vele. S hogy enyésznek el a lélek, ez a legfonségesebb része az embernek, melyhez nincs hasonlítható a mindenségben? Lám!... azon titkos erő, mely a sir porain is virágokat tenyész, és az enyészetet is megeleveníti, ezredeket óta él és ki nem hal, mivel nem por az, hogy feloszolhasson. S hogy veszhetne el azon szellemi erő, vagyis inkább valóság, mely az embert lel-

kesíti, és a por fölé emeli, midőn még a test holt pora sem enyészhetik el. . . ? Nézd csak! a virág földre hull, de illata az égre száll fel. A portest is porba hull vissza, míg Teremtője onnan föl nem szólítja, szelleme pedig föllebeg ahhoz, a kitől vette eredetét — az Istenhez.

(Folyt. követték.)

E. L.

Szigetközi posta.

Néhány szó a ker. eselédekről.

(Folytatás.)

III.

A kereszténység, mely mindenütt és mindenben szeretetet hirdet, a eselédet a család tagjai közé helyezte, és valamint irányokban szülői gondokat rak a gazda stb. vállaira, viszont azokat is gyermeki kötelességekre kötelezi ezek irányában. „A család fejei — mond sz. Agoston — pásztorok; miért is saját gyermekeiket és eselédjeiket, mint gondjaikra bizott nyáját, úgy tekintsek.“ Ugy kell tehát tekinteniök a eselédet, mint Krisztusban testvért, kinek testi-lelki üdvére gondjok legyen, mert lelkükért felelősek lesznek egykor Isten előtt. Nincs is ezzel valami különös sok mondva; mert az igazi keresztény szeretet ezt valamint követeli egy részről, úgy más részről igen is könnyűvé teszi. Volt idő, mikor ez napi renden volt; és ez volt a keresztény szeretetnek virágzó, de úgy látszik, már levirágozott kora. Akkor a gazdák a eselédeket úgy beszámították mindenbe, mint saját gyermekeiket: ezekkel keltek föl, ezek körében láttak dolgoik után, ezekkel ültek az asztalhoz, jártak el a templomba, szóval: alig lehetett megismerni, hogy nem édes gyermekeik. Ők gazdáikat „uram atyám,“ vagy „bátyám uram,“ — gazdasszonyaikat „asszony anyám,“ vagy „néném asszony,“ ezek viszont „édes fiam,“ vagy „leányom“ névvel szólították őket. Ha egyik-másik a eselédék közül történetből megbetegedett, orvosi segély el nem maradt; a házbéliek pedig vetélkedtek, hogy melyik szolgálhasson neki, virraszthasson mellette. Ekképen bele voltak ők olvasztva a családba; mint otthon, úgy érezték itt magukat, és el sem is kíváncsítottak, ha két anyyi fizetést ígértek volna is másutt. Ha a eseléd házasságra készült, akkor a gazda stb. véleményét kikérte; és mivel meg volt győződve, hogy ezek csak is javát akarják, nézetök mindig fontos és irányadó volt. Ha mint házas, állásában nem maradhatott, később volt mint napszámos szolgálni, mintsem a háztól örökre elszakadni; és ha így egész héten át fáradt, vasárnap sem volt a házból kitiltva, részint hogy magát kinyugodhassa, templomba mehessen, és az ételmelet megtagaríthassa öreg tehetetlen napjaira. Ha a gazdát kötelességei másfelé szólították, vagy ha gyöngékedett, volt kire hagyni gazdaságát, volt ki utána látott, értett is hozzá, ohajtotta is házának szerencsáját. Öreg, vagy beteges napjaikban e régi hiv eselédék ápolgatták őket; ha elhaltak, ezek könnyűi öntözték sírhantjaikat, és ezek zokogása jobban dicsérte őket és nagyobb becsületökre vált, mint a legfényesebb temetési szertartás; holtuk után pedig szívből fakadt imával igyekeztek leróni hálájukat. Még a végrendeletből sem voltak kifelejtve; ennek nyomán a legöregebbik fia az örökséggel együtt a rólok való gondoskodást is átvette; de örömet is tette ezt egykori öreg dajkaival, kik a ház ügyeiben, sokban nálánál jobban, be voltak avatva, őt tapasztalásaikkal nem egyszer utba igazították; hűségökre akár lelkét rá merete volna bízni. De volt is ám böesülete akkor az ily öreg eselédnek utolsó órájáig, valamig csak esontjait le nem tette ott, hol ifju éveit eltöltötte. Nem volt ritkaság, hogy ilyen elhunyt öreg szolgát fia váltotta fel, és erről is állt, hogy az alma nem messze esik fájától.

Gyönyörűn eseteli szent Ambrus püspök a szent hajdan ilyenemű vallásos szokásait, sz. Agrikola eseléd ember, és ennek szolgája, sz. Vitál felől irván: „A vértanu neve Agrikola, kinek Vitál szolgája vala azelőtt, most pedig sorsosa és társa a

vértanúságban. Előre ment a szolga, hogy helyet készítsen; ura követte őt, bizonyos levén a felől, hogy azt a szolga hűsége által már elkészítve találja. Nem dicsérik itt idegenek munkáját, mert a szolga dicső szenvedése ura oktatásának követték eredménye. Ez tanítá, amaz pedig a tanítást beteljesíté. Mi sem vonatik le érdemeiből; mert hogyan is volna kisebbíthető az, a mit Krisztus adott? Kitiűben megtanult ugyan amaz embernek szolgálva, Krisztusnak tetszeni: hanem ez kétszeres dicséretet vivott ki magának, a szolgát tanítván és magát is vértanúságra tökéletesítvén. Vétélkedtek egymással jó tettekben, míg egyenlők ké nem lettek. Ez amazt a vértanúságban előre küldé; amaz pedig urát maga után hivta. Az ember állása tehát az ő dicsőségére nézve nem akadály, sem pedig nemzetségi méltósága nem előny, — a hit szerez érdemeket“ stb. (De cohortatione virginitatis, I. könyv).

IV.

Oh mi más napokra virrad mai időben sok, különben előkelő háznál a szegény eseléd! Alig hogy embernek tekintetik, hanem mint valamely huzó-vonó állat napestig fáradoz; mellette ura, urnője szeszélyeinek és megvettetésnek tárgya. A házi-eb sokszor tele ugatja a nagyságos asszony kényes füleit; de ha a méltatlanul bántalommal illetett eseléd egy árva szót akarna önméltalmára felhozni, azt be nem fogadják; a megsértett büszkeség nem ritkán ajtót mutat, „fel is — úgy mond — alá is az ut.“ Az eb- és macskának sok helyen terített asztalról jár ki részök, míg a nyomorult eseléd alig fauyarog. A pajkos, vásott gyermekek nem ritkán illetlenül bannak, és mindentéle gorombaságot követnek el az öreg eselédnek; uraltatják magukat, holott erre későbbben is ráérnének. — Ha baja történik, helyettest kell maga helyett állítani, ki sokszor amannak egy hétre való bérért egy nap alatt teszi zsebébe; az alatt magának vagy otthon, vagy valamelyik atyafianál kell magát meghuzni, honnan egészséges korában szegénysége miatt eltávozott.

Kevés párja akad mostani időben azon evangéliumi századosnak, kiről (sz. Luk. evang. 7. feje) olvassuk, hogy szolgája ügyében az Ur Jézust keresette fel, utóbb maga is eléje ment az isteni Mesternek, míg ezélt el nem érte; de mellette annál több eseléd foghat kezét ama szolgálva, kitől Dávid (Király. I. k. 30. feje. 13. v.) azt kérdezte: „Ki embere vagy? Azt a feleletet nyerte: Egyiptomi legény vagyok, egy amaleki férfinak szolgája; de az uram elhagyott engem, mert tegnapelőtt meg kezdék betegedni!“ — Hogy el ne hizzék a eseléd, és így a dologra lomha és alkalmatlan ne legyen, tehát az éjjeli és ünnepnapi nyugalom ideje lehetőleg megkurtittatik, a munka kétszerzetetik; holott irva van (Mózes II. k. 3. feje.): „Látám népemet . . . sanyargattatását, és hallám jajgatását a munkákra felügyelő zaklatók keménysége miatt, annakokáért alászállék, hogy azt megszabadítsam;“ továbbá: „Tartsd meg a szombat napot. Ne tégy azon te semmi dolgot, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálód. Ki nálad vagyon, ne dolgozzék, hogy megnyugodjék szolgád és szolgálód, valamint magad is“ (Mózes 5. k. 5. 14.). — Hogy a eseléd el ne bizhassa magát, és így felül ne kerekedhessék, a gazda pedig korpa közé ne keverje magát, és így a sertések meg ne egyék: tehát jó szót sem ad nekik, hártságot, vidám tekintetet sem vet rájuk; pedig de szép, a ki úgy gondolkodik, mint az a jámbor eseléd gazda (Jób 31, 13): „Hogyha megvettem volna igazságát szolgám, vagy szolgálómnak, panaszkul levén ellenem, mit eselekedném, midőn kikelne itéletre Isten? . . . és ha büntetni akarna, mit felelnék neki? Nemde az alkotta őtet is, ki engem, és ugyanaz teremt benünket anyánk méhében.“ Csoda e aztán, ha ily bánásmód mellett a szegény eselédnek minden esőpp kedve el megy és rozban törí a fejét? . . . Az idő, hogy Isten iránti kötelességeit teljesíthesse, és lelke üdvéről is gondoskodhassék, oly szükre van szabva, és ez is oly ritka, hogy amaz elgondolkozik magában, ha valljon mozduljon e, vagy ne? És hány helyen kell ezért szidalmakat, pirongatásokat kiállania! . . .

A hitetlen gazda szemében a jámbor eseléd szálka, nehezen sziveli meg, és nem nyugszik, míg azt vele egy kaptafára nem szorítja. Innen van, hogy a nép e legalsó osztályába is leszivárgott a hitetlenség, kevélység stb. szelleme: pedig ha a vallás erős támasza többé nem erősíti és fékezi, ki őrzí meg e

már magában is töredékeny nádszálat az eséstől — romlottságtól? . . . Lám, ők közönségesen szegény emberek gyermekei, korán, alig hogy kezököt mozgatni tudják, el kell hagyniok az édes anyai házat, el az oly kedves családi kört; és alig néhány fillérel kezökben idegenek ajtaján kopogtatnak, s ezek körében telepednek le, hogy a mindennapi kenyeret megkereshessék. A nevelés, mit a dolgaikkal elfoglalt szülőktől nyertek, alig tekintetbe vehető; a fejben oly kevés az ismeret, és mellette semmi tapasztalás! Egy van csak, a mi e veszteségüket némileg pótolhatná — az ő romlatlan szívök. És boldogok ők, ha az isteni gondviselés oly helyre vezeti őket, hol apai és anyai kezek karolják föl e kinsöket. De ezerszer szánandók, ha oly küszöbön tették át lábukat, melyen át az isteni félelem még nem hatott, hol a vallás vigasztalásiban nem csak nem részesítik, de azt tőlük erőnek erejével el is fogják; ártatlan szívök hóhér kezekbe került, melyek azt marcangolják, megmérgezik, megrontják. És ők el vannak veszve, el, és talán örökre!

(Folytatása következik.)

Varga Mihály.

Katholikus hitélet.

Eger, sept. 10. 1859. Szomorú dolog ugyan, midőn oly eseményről, mint ritkaságról kell magasztalólag szólni, melynek napi renden kellene lenni a jó katolikusok között. De megteszem az illetők buzgalma nyilvánítására, és a hitűdegek buzditására, ha csak egy némelyekre nézve is valósulna ezen igaz jó mondat: „a példák vonzanak.“

Eger közelében, regényes szép területen fekszik az egri főkáptalan javadalmához tartozó Szalók nevi helység, mintegy 1500 katolikus lakossal, hol a plebánia-templom karméli Boldogasszony tiszteletére levén fölszentelve, ekkor is tartatik ugyan itt búcsu, de nevezetesebb a Mária neve napjára engedélyezett búcsu, melyre messze vidékekről több ezer ajtatoskodók szoktak megjelenni Mária iránti tiszteletök nyilvánítása végett. Ez történt jelen évben is; és már e hó 9-én, két nappal Mária neve napja előtt, számos búcsujárók jelentek meg Egerben, hol másnap s. misét hallgatván, és sokan közülök meggyóválnak, sz. énekek zengése közt vonultak ki a búcsu közel helyére, Szalókra, ott még az nap a délelti ajtatosságban részt veendő és a sz. beszéd kellemes hatását élvezendők. Egy ilyen, Egren átvonuló buzgó búcsusok kis seregéről van szándokom most különösen említést tenni, azok hitéletét nyilvános, vallásos tettökből kellőleg mérni, és példájok követésére másokat is serkenteni. — A Kis-Kunságban kebelezett Félegyháza szabadalmazott város polgárai ezek, kik évenként Mária neve ünnepén Eger-Szalókot meglátogatni, ott Máriát ajtatosan üdvözölni, s magukat anyai pártfogásába ajánlani el nem mulasztják. Ezek hitbuzgalmanak egy kitünő s meglepő példáját emlitem tehát itt meg, melynek Egerben én is szemtanúja valék.

Tegnap déltájban vonult be Egerbe ajtatos egyházi énekek zengedezése közt a Szalókra indult búcsujárók egy kis serege; s miután szerencsés megérkezésökért hála imákat a székes főegyházban ajtatosn végzék, kisebb csoportokban a város különböző utcaiban elszéledtek. Ilyen egy kis csoport jelent meg s vonult el az én lakom előtt is bizodalmas beszélgetés közt, épen akkor, midőn a külön egyházakban megkondult harangok Mária déli üdvözlétére hívák föl a város lakosait, Mária tisztelőit, és isteni Fia buzgó imádoit. S mit láték véletlen meglepetésemre? A harangok megkondultára a kis csoport hirtelen megállapodott, a beszélgetés köztök megszünt, mely csend állott be; a férfiak fővegöket leemelték, s mindnyájan a nőkkel együtt térdeikre esve, összetett kezekkel üdvözlék csöndesen Máriát, és az ő méhe áldott gyümölcsét, az Ur Jézus Krisztust. Melynek végeztével a porból fölemelkedve, egyik társ a többit így köszönté: „Dicsértessék a Jézus Krisztus!“ Mire mindnyájan egy szívvel-lélekkel felelték: „Mindörökké. Amen.“ és ezzel tovább ballagtak. — Lelkem édes részvétellel néztem ezen épületes és igaz vallásosságot nyilvánító ajtatos tettet, és fölsohajték szívem mélyéből: Boldog nép az, melynek keblében a vallásosság ily élénken mutatkozik, és a hitélet nem vonaglik, de inkább dicsően virágzik; mert a ki így tiszteli Máriát, az pártfogására

biztosan számíthat! — De egyszersmind azt is sohajtottam, vajha Mária tisztelete és ennek nyilvánítása oly mértékben tűnnék föl minden keresztény katolikus tetteiben, mint ezen jámbor búcsujárókéiban. — De fájdalom! midőn ezek jeles példája fölött gyönyörrel merengtem, ugyanakkor egy némelyek magukviselte botrányosan tünt föl szemeim előtt; annyival botrányosabban, minthogy olyanoktól származott, kiket — külsejükről itélve — a miveltebbek osztályába sorolni kellett, és jó példaadással másoknak is tartoztak volna. — Ugyanis épen akkor, midőn az említett egyének vallásosságuk oly szép jelét adták, haladott el mellettök egy pár egyén, kiket a déli harangszó nem csak nem érdekelt, nem csak kötelességükre figyelmeztetni képes nem vala, nem csak az ajtatoskodók vallásos tette meg nem indított; de közelökben megállván, gunyosolylyal nézték buzgalmaikat. S mintha hallottam volna, bigottsággal vádolták őket, s majdnem kitört kacajjal lépdelvén tovább, még egy párszor fejesóválna tekintettek vissza az ajtatoskodókra. Es gondolám magamban: nyomorultak! ti nevetitek és becsmérlitek most a jámbor ajtatoskodókat és istenfélőket, a buzgó katolikusokat; és szabadelvűségökben, mely a hitellességgel határos, helyezvöket minden dicsőségöket, a szellemi magasztos tárgyakkal soha sem foglalkoztok, sőt ezeket, mint hasztalanságokat vakmerően megvetitek. De vajha kijözanulnátok, és nemesebb részetek jólétéről is gondoskodnátok! Mert higyték el: lesz idő, midőn gondatlanságotok meg fogjátok keservesen siratni, és azokat fogjátok boldogoknak nevezni, kiket most vétkes vakmerőséggel balgatagoknak és bigottaknak tartatok. Vezérle Gáspár.

Dáka (Veszprémmegye), sept. 6. 1859. Az emberi életnek egyik legfontosabb pillanata a házasság szentségének fölvétele, midőn az egymást hön szeretők Isten színe előtt örök szövetségre lépnek, hogy az élet bajait kölcsönös hűség- és szeretettel viseljék. — Az igazán vallásos szívű katolikus, hogy annál élénkebben gondolhasson e fontos pillanatra, az Ur oltárát, melynél esküjét leteszi, maradandó emlékekkel szereti megajándékozni, nem csak hogy az ég áldását ez által inkább kiérdemelje, hanem hogy az emlék látása figyelmeztesse őt szent esküjének megtartására.

E szent gondolatot láttuk megtestesülve Örző-angyalok napján a nyárádi plebánia fiókhelységének templomában, Dákán, midőn mélt. gróf Batthyányi Geyza gróf Batthyányi Emmanuellaival szent házassági frigyre lépett. A grófi menyasszonynak vallásos lelkű édes anyja, özvegy gróf Batthyányi Lajosné, született gróf Zichy Amália ez alkalomra a templom belsejét kifestette, ujmiseruhával, oltárvánkosokkal, gyönyörűen aranyozott kereszttel és más ruhaneműekkel megajándékozta, hogy szívből szeretett gyermeke menyegzői ünnepélyén az Isten háza kellő díszben ékeskedjék. A grófi jegyesek szent frigyét az egyház áldásában fi. Méhes Péter, pozsonyi kanonok ur, mint a völegénynek egykori nevelője, részesítette. — Gyönyörű volt látni a nagyszámu grófi vendégek fényes és gazdag magyar öltözékét; az arany és drága kövekkel dusan megrakott keleti fényű szép ruházat királyaink koronázási pompáira emlékeztetett. — Mindezek után az Isten háza díszét szerető méltóságos grófnőnek legmélyebb köszönetet mondva, hálaül jeléül azon őszinte kívánattal zárjuk be sorainkat: Az ég anyagi kísérjék őt és az új házastárs egész életök folytán, hogy Isten kedvében, és egymást boldogítva éljenek földi pályájokon!

Baja, sept. 4. 1859. Körünkben egy ép oly érdekes, mint meglepő esemény adta elő magát. Az isteni gondviselés több évre foszta meg bennünket városunk egy őszinte s hű fiától, kinek lassan-lassan homályosodni kezdő emléke már csak a nyomorral küzködő szülőikben maradt fön, s most azonban, midőn a viszontalagságok égető próbatüzén keresztül földiehez ismét visszatérhete, annál tisztább fényben tűnik föl. A napokban tért ő vissza, hogy élő példaként mutassa meg, mint működik az isteni gondviselés ott, hol a kitűzött cél üdvös, és hogy nem kell kétségbe esnünk, ha kérésünk azonnal nem hallgattatik meg, ha obajunk tüstént nem teljesül. Kassai Ferenc, ki már több mint egy évtized előtt bevégzé theol. tanulmányát, de, annak daczára, hogy az Ur szülőjében működhetni legfőbb ohaja volt, céljától mindig elűtetett, ő eminentiája, a herceg-

primás magas pártfogása következtében most, teljes férfi korában, esztergom főmegyei áldozárrá lön. A zsenge áldozat bemutatásával városunkat szerencséselteté, hová őt a messze távolból gyermekkori kedves emlékei vonzák. E város volt bölcsője, itt élte le gyermek, itt ifju éveit; és épen ezért itt akarta egyszersmind megülni a magasztos ünnepet, melyre éltében legkedvesebben emlékezhetik. Alig terjedt el honnléte-szakarátának híre, már is versenyezve sietének férfaink és asszonyaink szükségességgel ellátni az árvát, kinek szülői nyomorteljes életpályájok után a becsület- és szegénységen kívül egyebet nem hagytak hátra. Az ünnepély fényes volt, mit kitünőleg emelt a jeles szónok, nt. Bartl G. ritka tapintattal szerkesztett beszéde. Az oltárnáli segédletet mind földiek, részint áldozárok, részint növendékek képezték. A vezetői tisztet ft. Heroldt J. prépost s plebános ur teljesíté, ki az ujmisés tiszteletére több egyházi és világi urakat vendégelt meg asztalánál kitünő magyar szíveséggel. Az estebédet egy másik jóakarója köté ki magának, melyen a növendékpapok vig, de szerény dalai fejezték be az örömteljes napot.

B.

Különfélék.

— Pest, sept. 11-én. D. a J. Kr. ! A pesti katolikus legényegylet a mai szent ünnepen ülte meg alakulásának harmadik évünnepét. — A reggeli órákban számosan jelentek meg a tagok az egylet helyiségén, hová az ó-budai katb. legényegylet küldöttei is zászlójokkal jövének. Innen indult ki a tagok hosszú sora, a két zászló elővitelével s dr. Szabóky Adolf elnök ur vezetése mellett a theréz-városi plebánia-templomba, hol a sz. gyónást végezve, a nagymise alatt az Urnak sz. asztalához járulánk, megfélemleni akarván első és legfőbb jelszavunknak: „Vallás és erény,” mint egyletünk főfeladatának; a vallás levén azon biztos alap, melyen a keresztény mesterember művelődése haladhat. E mai napon volt egyletünkben a tagok által készített esinos munkák első kiállítása, mely mintegy bizonyosságul szolgál, hogy az egyleti tagok műhelyeikben is kitüntetik magukat. — A házi ünnepély a délutáni isteni tisztelet után négyes énekkel vette kezdetét számos vendégek jelenlétében. Mire szeretett elnökünk tartá beszédet, melyben mindnyájunk örömeire kijelenté, hogy tek. Reseta János, egyetemi nyugtanár ur egyletünk javára 100 pfrtnyi alapítványt tett oly szándékkal, hogy annak kamatja minden évben ugyanez ünnepélyen az egylet legszorgalmasabb és legjámborabb tagjának jutalomképp adassék. A nemeskeblt emberbarát s jötevő által kitüntetett jutalmat, mely az alapítványozó ur által még 3 frrtal szaporított, ez idén takarékpénztári könyvecskében Hubinszky István czipészsegéd, mint a ki egyletünk jó és jeles tagjai közt magát kitünteté, nyerte el. Tisztelt elnökünk atyai szavai nem maradtak benyomás nélkül derék barátunkra; ki is üdvözlő beszédében meghatólag tolmácsolá az összes legények örömet és háláját egyletünk pártfogói iránt. Ezután szorgalmas seniorunk, Hauptmann Ferencz német üdvözlöte, továbbá magyar és német szavazatok, énekek, egy magyar és egy német szindarab előadása következtek. — Forró fohászokat emelénk ez alkalommal is a Mindenhatóhoz, hogy egyletünket szent malasztjával gyámolítsa és erősítse, miszerint annak tagjai az egyháznak hitgyermekéi s kedves hazánknak hasznos polgárai lehessenek. „Isten áldja a tisztos ipart!”

Tóth István, a pesti kath. legényegylet titoknoka.

— Egerben a buzgó Zsasskovszky testvérektől legujabban ismét ily című munka jelent meg: „Cantica sacra, concensus et preces liturgicae pro praecipuis anni festivitibus,

nec non funeribus ac exequiis stb.” — A könyv első része a világi és szerzetes növendékpapoknak, karigazgatóknak, és énekeseknek van szánva, magában foglalván számos latin énekek szövegét 4 férfiangra letéve, valamint az év különös ünnepein előforduló szertartások körül szükségelt énekeket rövid utmutatással. — A második rész, vagyis a Funerale, kiválóság a lelkipásztorkodó papságnak s énekeseknek, azaz kántoroknak van készítve. Ezen rész a többi között nt. Mind-szenti, Makáry, Orosz Ádám, és Pájer ismert költőink szövege mellett még sikerült fordításokat, és szokásban levő régiebb halotti énekeket is — jobbára 3 és 4 férfi hangra letéve — tartalmaz; nevezetesen: a) a halottas háznál kisdédek, kis tanonc, ifjak, felnőt ifju, ifju vagy leány fölötti énekeket, leánya halálára, felnöttek fölött (általános tartalmuak), atya vagy anya halálára; pap vagy lelkipásztor, növendékpap, tanár, kántor-tanító, érdemes férfi fölött; öreg halálára, hosszas betegség után; b) a gyászmenet alatt, és c) a sirnál a kisdédek és felnöttek fölött. — Főleg az utóbbi rész figyelemre méltó jelenet az irodalomban.

Az egész mű esinosan kiállítva 14 ivet tesz 8-adrétben; ára 1 frt 40 kr. újpénzben. A munka az egri érseki hatóság jóváhagyását bírja; és habár az ismert „Manuale Musicoliturgeticum”-nak némi részben pótlékaul vehető, de azért magában véve is egy önálló egészet képez. — Megrendelhető Egerben Zsasskovszky Ferencz főegyházi karnagynál, valamint minden könyvtár által is.

Megjelent és kapható Pesten a Sz. István-Társulat ügynöki hivatalában (Lipót-utca, 8. sz. a.) és Hartleben társulati könyvtáránál:

I. „**Historia Revelationis Biblicae**, quam concinnavit Joannes Nep. Pollák, almae Dioecesis Quinque-Ecclesiensis Presbyter. Tomus I. Historia Revelationis Biblicae in Antiquo Foedere. Sumtibus Societatis S. Stephani. Pestini, 1859.” N. 8-dr. VI és 365 l. Ára, füzve: 1 frt 50 kr. a. é. — „Tomus II. Historia Revelationis Biblicae in Novo Foedere. Pestini, 1859.” 280 l. Ára, füzve: 1 frt a. é. — Mindkét kötet együtt: 2 frt 50 kr. a. é.

Az egész munka kikerülvén a sajtó alól, sietünk a t. papnevelő-intézetek ft. előjáróit jelen, sok helyütt már használatban is levő iskolai kézi-könyv megjelenté felől tudósítani, hogy becses megrendeléseiket mielőbb megtehessek.

II. „A keresztény kath. anyaszentegyház hit- és erkölcsszabályai”-nak rövid kivonata, elmélkedésekbe és fohászokba foglalva. Strauch Benedek után német eredetiből magyarítva. Második bővített kiadás. Kiadja a Szent-István-Társulat, Egerben. 1859.” Egy aczélmetszeti képpel. K. 8-dr. 201 l. — Ára, kemény kötésben: 60 kr. a. é.

Pályázat. A csongrádi tanbizottmány f. évi aug. 27-én tartott ülésének 61. sz. alatti határozata folytán Csongrád város határában levő, sz. László róli nevezett, 105 a. é. ft. évi fizetéssel, két kataszter hold föld használatával, ezen épített szabad lakással, az ünnep- és vasárnapi tanításért a. é. 10 frt 50 kr. évi díjjal ellátott vegyes osztályu tanyai tanító-állomásra pályázat nyitattik. Az ez állomást elnyerni o hajtók kellőleg felszerelt folyamodványainak a csongrádi polgármesteri hivatalhoz, mint tanbizottmányi elnökséghez, folyó évi september 20-ig beadására felhivattak. Szentes, aug. 30. 1859.

Leeb Mátyás, alesp. és ker. tanfelügyelő.

A „Kath. Néplap”-ból teljes számú példányok folyvást megrendelhetők.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: Budapesten, félévre 1 frt 15 kr. pp. (új pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (új pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 frt 35 kr. pp. (új pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (új pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők.

A lap szerkesztését illető levelek „a Katholikus Néplap szerkesztőségének” czimezendők (Pesten Lipót-utca 5-ik szám alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZAM